

De Withagen Route

Auteur: Charles Aerssens

Baronie van Breda

In de Noorderkempen ligt in de grensstreek tussen het Nederlandse Ulicoten en het Belgische Meerle een landschap dat je uitnodigt voor een grenzeloze en verrassende rondwandeling! De route voert door een intiem en haast vergeten gebied in een uithoek van de Baronie van Breda. Het zijn naast de bossen vooral het coulisselandschap en de kleine beekdalen die ruimte, rust en stilte bieden. Vanaf het vertrekpunt in Ulicoten wandelen we door het kleinschalige stroomgebied van de slingerende Bremer, Reutsche Loop en Poolse Heining, die samenvloeien in de Heerlese Loop net over de Belgische grens. Buiten het buurtschap Oude Strumpt komen we in natuurgebied De Withagen. Hier vind je ook de kleinste Belgische enclave H22, die vanaf 1841 tot 1995 als 'Niemandland' te boek stond. Dan laten we Nederland achter ons en de huizenbouw verradt dat we over de grens zijn. Verderop bereiken we het uitgestrekte Domeinbos Smisselbergen. Als we de Heerlese loop oversteken, komen we in bosgebied Den Rooy met Villa Den Rooy. De route voert nu richting de buurtschappen Slikgat en Oosteneind in het beekdal van de Strijbeekse Beek of Oude Loop. Na Oosteneind keren we terug over de grens en wandelen op het laatste traject langs een oud veengebied met het Diepven en het verdwenen Nonnenvan terug naar het startpunt in Ulicoten.

Deze rondwandeling volgt
in Nederland de groengele markeringen van het Wandelrouten netwerk VisitBrabant
in België de routemarkeringen van het Wandelrouten netwerk Antwerpen - Kempen

Routebeschrijving via knooppunten

59 – 63 – 64 – 56 – 24 – 20 – 23 – 80 – 19 – 48 – 47 – 12 – 13 – 14 – 28 –
26 – 35 – 38 – 83 – 71 – 62 – 59

Routebeschrijving

1. We starten vanaf KNP59 bij de bushalte naast de dorpskerk H. Bernardus van Clairveaux in het centrum van Ulicoten. Hier steken we over en beginnen aan onze rondwandeling door het Kerkepad. Aan het eind van dit straatje komen we aan het sportcomplex van Ulicoten waar we rechtuit langs de afrastering het grasbaantje volgen. We steken het stroompje van De Bremer over, dat bij Baarle-Nassau ontspringt ter hoogte van de rioolzuiveringsinstallatie. Na het bruggetje over de Bremer volgen we het tegelpad langs de heg en komen over het terrein van Sprangers Loonbedrijf op de Heikantsestraat bij KNP63. De route gaat naar rechts en we steken de vervolgens de Molenstraat recht over langs KNP64. Net voor de Y-splitsing verwijst de routemarkering naar links richting KNP56 en nemen we de brede zandweg omzoomd met bomen langs bosrand en weiland tot aan het KNP56. Op splitsing bij KNP56 houden we bij het hek links aan en bereiken langs een tweetal paddenpoelen KNP24. Bij dit wandelknooppunt, met naar links voor zicht op Oude Strumpt, wandelen we naar rechts en bereiken bij KNP20 het 23 hectare grote natuurgebied Withagen.

2. Rechtsaf bij KNP20 leidt de route ons door natuurgebied Withagen via een fraai laantje en bosgebied, afgewisseld met open grasland. In de bocht naar links komen we langs een opmerkelijke plek. Hier ligt oostelijk de Belgische Enclave H22 een kleine gebiedje dat sinds 1995 bij de Belgische gemeente Baarle-Hertog is gevoegd. Als het pad in open gebied komt, bereiken we de Nederland-Belgische grens, die we ongemerkt oversteken. De route volgt rechtuit de onverharde weg door het vlakke land tot we bij KNP80 op het asfalt van Heerle staan bij de exclusieve horecagelegenheid Hof van Vlaanderen. We wandelen rechtsaf en in de flauwe bocht naar links passeren we een Mariakapelletje en een picknickplek met infopaneel over de 'spek en eieren route'. Na goed 300 meter komen we bij hoeve Hof van Percy. We staan nu op een Y-splitsing bij KNP19 en houden links aan op de Lage Rooy. We passeren de monumentale Hoeve De Vondelstede met de aanpalende gaaf bewaarde ijskelder met een fraai bakstenen koepelgewelf. Jammer dat Hoeve De Vondelstede, die sinds 2002 als beschermd monument te boek staat, verwaarloosd oogt met achterstallig onderhoud! We volgen het asfalt en bereiken aan de linkerzijde het bosgebied Smisselbergen, waaraan de route haar naam ontleent. Het is het grootste boscomplex van de Gemeente Hoogstraten met een rijke geschiedenis en is een ecologisch waardevol gebied. Bij de sluitbalk van Smisselbergen slaan we aan de overzijde bij de sluitbalk Den Rooy rechtsaf bij de markering die verwijst naar KNP48. De route leidt ons nu door het bosgebied Den Rooy. Bij KNP48 maken we rechtsaf een omtrekkende beweging door bosgebied Hoge Rooy richting KNP47. Het gemarkeerde laantje brengt ons naar KNP47, waar we zicht krijgen op de in een bosrijke omgeving in 1863 in Neo-Classicistische gebouwde villa, 'La Maison Mère'.
3. Bij KNP47 houden we rechts aan en komen we op de Ulicotenseweg, die we recht oversteken. We volgen op het Wilders Heide Pad de markering door het bosgebied Leembeek naar links langs de afrastering. Het onverharde bospad en grasbaantje gaat over in asfalt tot in het buurtschap Slikgat bij KNP12. Rechtsaf komen we na goed honderd meter bij een Mariakapelletje onder enkele lindenbomen. Hier staat ook KNP13. De route gaat vanaf dit knooppunt in de richting van KNP14. We wandelen door een landelijk gebied waar Landbouw, tuinbouw en veeteelt het zicht bepalen naar Oosteneind. Langs KNP14 en KNP28 staan we bij KNP26 midden in het boerengehucht Oosteneind. We slaan hier linksaf en komen na de laatste boerderij in het in beekdal van de Strijbeekse Beek of Oude Loop. De wandeling gaat voor het bosje naar links en met de bocht naar rechts. De groengele markering maakt duidelijk dat we de Belgisch-Nederlandse grens passeren! We volgen het zandpad tot we aan een bosrand staan. Hier even naar links tot aan KNP35.
4. Bij KNP35 slaan we scherp naar rechts af. Het brede zandpad heeft de naam Lange Gracht en is de oude verbindingsroute van naar Chaam. Verderop staat in een bosje aan de linkerzijde een uitkijktoren, die uitzicht biedt op het beekdal van de Strijbeekse Beek of Oude Loop. Hier vind je een mini Efteling Sprookjesbos met Frau Boltes Küche picknickplek! Aan de overzijde ligt verborgen in de bosschages het Diepven. Het zandpad Lange Gracht brengt ons naar KNP38, waar we rechtsaf gaan naar KNP 83. De route leidt ons hier met de klok mee langs het voormalige Nonnenvan, waar we nu uitkijken op landbouwgrond met aardappels en weidegrond. Bij KNP 71 wandelen we linksaf over het zandpad tot we bij het schrikhek op het asfalt staan. Rechtsaf gaat het richting Ulicoten. Het asfalt gaat weer over in een onverhard pad en komt uit op de Meerleseweg. Linksaf bereiken we bij de T-splitsing met de Molenstraat KNP62. Het laatste korte traject leidt ons door de Dorpstraat langs Café-Restaurant 'De Kneut' terug naar het eindpunt KNP59 bij de bushalte naast de dorpskerk H. Bernardus van Clairveaux.

Praktische informatie

Lengte van de wandeling

13,5 km

Onverhard: 74%

Verhard: 26%

Start- en eindpunt

KNP59 bij Bushalte Kloosterstraat, Dorpstraat 46, 5113 TE Ulicoten

Openbaar vervoer

Bushalte Kloosterstraat, Dorpstraat 46, 5113 TE Ulicoten. Lijn 132 Bravo/Arriva Breda - Tilburg

Parkeren

o Centrum Dorpstraat, 5113 TE Ulicoten

o Inrit naar parkeerplaats tegenover R.K. Bernarduskerk, Dorpstraat 28, 5113 TE Ulicoten

Horeca

o Restaurant De Kneut, Dorpsstraat 79, 5113 TD Ulicoten

o Eetcafé De Kluis, Dorpsstraat 32a, 5113 TE Ulicoten

o Onderweg zijn enkele bankjes en picknick plekken

Achtergrondinformatie

Het Gehucht Strumpt

Dit buurtschap Oude en Nieuwe Strumpt is gelegen in de beekdalen van de Poolse Heining en Reutsche Loop rondom een Frankische driehoek. Het heeft een lange geschiedenis die teruggaat tot in de 15e eeuw. 'Strumpt' is wellicht afgeleid van 'Strunkbos' of 'Struntbos', dat voor struikgewas staat wat opschiet uit boomstronken. Lange tijd telde Oude Strumpt zes boerderijen rond het 'plein' waar in het midden een Vlaamse schuur heeft gestaan. Boerderij 't Klompke is tot 1914 ook café voor reizigers, die op weg waren van Ulicoten naar Hoogstraten. Tegenwoordig hebben Oude en Nieuwe Strumpt beide ca. 20 huizen met ongeveer 50 inwoners. Middelpunt vormt het veldkapelletje Onze Lieve Vrouw van Fatima Ulicoten, gebouwd in 1957 en in 1998 gerestaureerd. Maar het meest opmerkelijke is het noordelijke gelegen kleine gebiedje, die van 1841 tot 1995 tot dat niet tot België of Nederland behoorde en als 'niemandsland' te boek stond. Het betreft een onbewoond perceel met een oppervlakte van 2.632 m², waarop zowel Nederland als België aanspraak maakten. In 1995 is de enclave met enclavenummer is H22 alsnog bij België gevoegd en behoort sindsdien tot de Belgische gemeente Baarle-Hertog, maar ligt op het grondgebied van de Nederlandse gemeente Baarle-Nassau.

Natuurgebied De Withagen

Net buiten Oude Strumpt ligt het 23 hectare grote natuurgebied Withagen, dat wordt beheerd door Staatsbosbeheer en onderdeel uitmaakt van de ecologische hoofdstructuur. Het is een fraai kleinschalig hoevenlandschap met een leemachtige bodem pal aan de grens met België en het wordt landschappelijk hooggewaardeerd. Het gebied wordt doorsneden door de meanderende Reutsche Loop en Poolse Heining, die net over de grens samenvloeien tot de Heerlese Loop. Withagen dankt zijn naam

waarschijnlijk aan de vele witbloeiende sleedoorns in de bosjes, houtwallen met een uitbundige vegetatie. Het gebied heeft een interessante flora met planten als bosanemoon, kruipend zenegroen en de zeldzame grote pimperl, waarop het pimperlblauwtje afkomt. De aangelegde poelen zijn een ideaal biotoop voor amfibieën en salamanders. In dit vogelrijke gebied kom je weidevogels, goudvink en bonte specht tegen.

Smisselbergen

Dit grootste boscomplex van de Gemeente Hoogstraten kent een rijke geschiedenis en is een ecologisch waardevol gebied. In 1845 worden in Meerle en omgeving de Smisselbergen en het aangrenzende bosgebied Den Rooy en de heidegronden aangekocht door de Gentse industrieel Jean-Baptiste Voortman (1804-1862) en Edouard Jaequemyns (1806-1874). Edouard Jaequemyns laat de heidegronden ontginnen tot vruchtbare landbouwgronden of beplant ze met sparren- en dennenbossen. Hij bouwt een aantal modelboerderijen en een veertigtal boerenarbeiderswoningen. Hoeve de Vondelstede, waarvan de ijskelder bewaard is gebleven, is hiervan een mooi voorbeeld. Door cultivering van alle woeste gronden in landbouwgrond verandert het landschapsbeeld van de Noorderkempen. De bossen worden intensief gebruikt voor houtwinning en de jacht. In 2014 koopt Natuurpunt Markvallei het natuurgebied Den Rooy en drie jaar later het domein Smisselbergen, dat naadloos aansluit op het bosgebied van Den Rooy. De historische en authentieke landschapselementen met overblijfselen van hoogveen, bossen en oude bosplanten worden hersteld. Gagel, veenpluis, varens en dopheide tref je aan in het gebied. Je komt er ook de grote bosmier tegen en er is een populatie van een sterk bedreigde heivlinder, het bont dikkopje.

Villa 'Den Rooy'

In een bosrijke omgeving op het domein Den Rooy ligt de in 1863 in Neo-Classicistische stijl gebouwde villa 'La Maison Mère' van de Gentse familie Voortman. In 1847 komt pater familias Jean-Baptiste Voortman (1804-1862) naar Meerle. Hij koopt er woeste gronden om door de hoge grondbelasting verkiesbaar te zijn in de Belgische Senaat. Na zijn dood zet Jules Voortman (1835-1923) zijn werk voort. Hij is gehuwd met Clara Dobbelaere, die veel tijd doorbracht op het zomerverblijf. Ze was een beeldend kunstenares met een oeuvre dat bestaat uit pasteltekeningen en olieverfschilderijen van landschappen en genretaferelen. Als haar zoon Jean Voortman in 1947 overlijdt neemt zijn dochter het buitenhuis over. Na haar overlijden wordt het domein Den Rooy uiteindelijk in 1979 verkocht aan Verzekeringsmaatschappij Mercator. In 1998 wordt de villa aangepast en vernieuwd tot conferentiecentrum en worden de bijgebouwen ingericht om cursisten onder te brengen. Om het bosgebied optimaal te bewaren wordt het bosbeheer toevertrouwd aan het Dienstencentrum voor Bosbouw. De oude en zieke bomen worden gerooid en 30.000 jonge bomen van diverse soorten worden aangeplant. In juni 1990 komt het landgoed in internationale belangstelling te staan. Bij toeval worden hier IRA-terroristen ontdekt, die betrokken blijken te zijn bij aanslagen op Britse militairen in Duitsland en verantwoordelijk zijn voor de moord op vier Australische toeristen in Roermond.

Diepven en Nonnenven

Op een kaart van 1836 worden beide namen voor het eerst vermeld. Rond 1900 bestaat het grensgebied ten oosten van het Belgische Oosteneind uit vennen met heide en loofbos. Pas in de jaren vijftig is het Diepven ontgonnen door de waterloop van de Nonnenvenloop door het ven te leggen en het gebied te ontwateren. Hierdoor verdwijnt de veenlaag bijna helemaal en is van de vroegere natuurwaarden nagenoeg niets bewaard gebleven. Door het natuurherstelproject in 2009 wordt de Nonnenvenloop omgeleid en worden sloten afgedamd. Het Diepven wordt weer uitgegraven en dit leidt er toe dat rondom de waterplas een nieuw leefgebied voor flora en fauna ontstaat met amfibieën, reptielen, libellen, dagvlinders, struweel- en weidevogels en kleine zoogdieren. Met het oorspronkelijk zuidelijk gelegen Nonnenven is het anders gegaan. Het huidige gebied ontleent waarschijnlijk zijn naam aan een plek waar de nonnen, die vlak na de Reformatie naar Baarie-Hertog waren gevlucht, het 'Recht van turfsteken' hadden. Dit ven viel in de zomer meestal droog, behalve in het midden, waar altijd water bleef staan. Het Nonnenven is in de jaren twintig van de vorige eeuw verdwenen en bestaat tegenwoordig uit landbouwgrond en bloemrijk grasland met twee poelen voor amfibieën.

Crash Dornier 217 E-4 4397 op 7 februari 1943

Deze bommenwerper maakte deel uit van het Duitse 3e Staffel Kampfgeschwader 2, gestationeerd op de Vliegbasis Gilze-Rijen. Op de avond van 7 op 8 februari 1943 start deze Dornier om mijnen te leggen in de haven van Portsmouth. Vanwege motorschade moet het toestel vroegtijdig terugkeren. De bemanning ziet kans om terug te vliegen tot enkele kilometers van Gilze-Rijen. Het verliest dan teveel hoogte en net ten zuiden van de Heikantsestraat te Ulicoten raakt het enkele boomtoppen en maakt een harde noodlanding op een akker. Wonder boven wonder komt de bemanning er goed van af. De bemanningsleden brengen het er goed af, één bemanningslid raakt gewond. De volgende dagen wordt het wrak opgeruimd.

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten
voor slechts
€ 13,50